

Sygn. akt III PK 115/18

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa R. S.

przeciwko Liceum Ogólnokształcącemu [...] w N.

o przywrócenie do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 10 kwietnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś.

z dnia 5 lutego 2018 r., sygn. akt VII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Ś. wyrokiem z dnia 5 lutego 2018 r. oddalił apelację R. S. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 24 października 2017 r., oddalającego jego powództwo o przywrócenie do pracy w Liceum Ogólnokształcącym [...] w N..

W sprawie ustalono, że R. S. był zatrudniony w Liceum Ogólnokształcącym [...] w N. od dnia 1 września 2008 r. na podstawie umów o pracę na czas określony i nieokreślony, a od dnia 1 września 2010 r. na podstawie mianowania na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego.

Projekt arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2017/2018 przewidywał 24,56 godzin nauczania wychowania fizycznego. Projekt ten został zatwierdzony przez organ prowadzący – Starostwo Powiatowe w K. – w dniu 18 maja 2017 r. W szkole zatrudnionych było dwóch nauczycieli wychowania fizycznego, z tym, że

A. H. korzystała w tym okresie z ochrony przed wypowiedzeniem i rozwiązaniem stosunku pracy z mocy art. 177 k.p. W związku z powyższym 21,56 godzin zostało przyznane właśnie tej pracownicy.

Pismem z dnia 19 maja 2017 r. pracodawca, na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 967, dalej jako Karta Nauczyciela), złożył oświadczenie o wypowiedzeniu stosunku pracy R. S., z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Przyczynę wypowiedzenia stanowiły zmiany organizacyjne, powodujące w roku szkolnym 2017/2018 zmniejszenie liczby oddziałów w pozwanej szkole.

Pismem z dnia 28 czerwca 2017 r. dyrektor szkoły udzielił R. S. urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od dnia 23 czerwca 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny zaaprobował ustalony stan faktyczny oraz ocenę prawną dokonaną przez Sąd Rejonowy i przyjął je za własne. Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia zasadności wypowiedzenia umowy o pracę oraz zgodności tego wypowiedzenia z przepisami prawa. Sąd odwoławczy uznał, że zostały spełnione przesłanki z art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, bowiem zmiany planu nauczania uniemożliwiały zatrudnienie dwóch nauczycieli wychowania fizycznego. Przeszkodą do rozwiązania z powodem stosunku pracy nie była okoliczność złożenia przez niego wniosku o urlop dla poratowania zdrowia.

Skarga kasacyjna została wniesiona przez pełnomocnika powoda. Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżony został w całości. W podstawach skargi wskazano na naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 30 § 4 k.p. w zw. z art. 91c Karty Nauczyciela, art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 30 § 4 k.p. w zw. z art. 91c w zw. z art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, art. 30 § 4 k.p. w zw. z art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 91c w zw. z art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela oraz na naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazywał na jej oczywistą zasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571).

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. powołany w związku z art. 391 § 1 k.p.c. może być usprawiedliwiony jedynie w wyjątkowych przypadkach. Chodzi w tym przypadku o to, że treść uzasadnienia Sądu drugiej instancji uniemożliwia całkowicie ocenę toku wyводу, który doprowadził do wydania zaskarżonego orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego. Sytuacja taka nie miała zaś miejsca w przypadku uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego.

Zarzuty naruszenia prawa materialnego obligują do uwypuklenia kilku istotnych kwestii. Ugruntowany w orzecznictwie pogląd, że zaistnienie sytuacji, o jakiej mowa w art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, a więc zmiany planu nauczania uniemożliwiającej dalsze zatrudnienie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć, stanowi uzasadnioną przyczynę wypowiedzenia nauczycielskiego stosunku

pracy. W razie odwołania się pracownika od spowodowanego tak określoną przyczyną wypowiedzenia rozwiązującego, poza kognicją sądu rozstrzygającego spór pozostaje badanie celowości i zasadności samych zmian w planie nauczania implikujących zmniejszenie liczby zajęć z danego przedmiotu (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2016 r., I PK 30/16, LEX nr 2141217). Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi dokonanyymi przez Sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, więc skarżący nie może odwoływać się do stanu faktycznego alternatywnego w stosunku do tego, który wynika z tego uzasadnienia, twierdząc, że godzin wychowania fizycznego było 27.

Powołanie się przez skarżącego w dalszej części uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2016 r., I PK 30/16 (LEX nr 2141217), jest o tyle błędne, że dotyczy zupełnie innej grupy pracowników chronionych. Na gruncie rozpoznawanej sprawy, drugi nauczyciel wychowania fizycznego – A. H. – objęta była ochroną z mocy art. 177 § 1 k.p. Na marginesie jedynie należy przypomnieć, że ochrona kobiety w ciąży przed rozwiązaniem z nią umowy o pracę jest jedną z najdalej sięgających w systemie prawa pracy. Przepis art. 177 § 1 k.p. ma przy tym charakter bezwzględnie obowiązujący (*ius cogens*). Nie można zatem zgodzić się z twierdzeniem skarżącego, że kryteria doboru były nieobiektywne, rozwiązanie umowy o pracę nieprawidłowe, a przyczyna nieprawdziwa. Wskazane elementy zostały poddane weryfikacji w przeprowadzonym postępowaniu sądowym, pod kątem ich rzeczywistości (art. 30 § 4 k.p.) jak i zasadności (art. 45 § 1 k.p.).

Prawdą jest, że kryteria wyboru do zwolnienia - co do zasady - muszą być przedstawione zwalnianemu pracownikowi w piśmie wypowiadającym umowę o pracę (art. 30 § 4 k.p.), jednakże od wyroku z dnia 25 stycznia 2013 r., I PK 172/12 (LEX nr 1451375), Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie konsekwentnie prezentuje stanowisko, że z tego obowiązku pracodawca jest zwolniony tylko wtedy, gdy przyczyna wyboru pracownika do zwolnienia z pracy (kryterium doboru) jest oczywista lub znana pracownikowi z innych źródeł najpóźniej w chwili złożenia mu przez pracodawcę oświadczenia o wypowiedzeniu stosunku pracy (por. wyroki z dnia 10 września 2013 r., I PK 61/13, OSNP 2014 nr 12, poz. 166; LEX nr 1427709;

z dnia 1 kwietnia 2014 r., I PK 244/13, LEX nr 1498580 i z dnia 30 września 2014 r., I PK 33/14, LEX nr 1537263).

Mając na uwadze powyższe, należy przyjąć, że skarżący nie zdołał wykazać występowania przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, co obliguje do orzeczenia w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy nie orzekł o obowiązku zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz strony pozwanej, albowiem w odpowiedzi na skargę kasacyjną domagano się ich zwrotu wyłącznie w razie oddalenia skargi kasacyjnej.

Tymczasem z racji przedmiotowego rozstrzygnięcia do tego etapu nie doszło, co oznacza brak stosownego żądania na tym odcinku postępowania (art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.).